

BŁĘKITNA PLANETA

konspekt zajęć

Anna Sikora

Poziom: szkoła podstawowa (klasa IV-VI)

Przedmiot: przyroda

Podstawa programowa:

Przyroda II poziom edukacyjny

Treści nauczania:

6. Właściwości substancji. Uczeń:

1) wymienia znane właściwości substancji (woda, cukier, sól kuchenna) i ich mieszanin (ocet, sok cytrynowy) występujące w jego otoczeniu;

7. Krajobrazy Polski i Europy. Uczeń:

2) charakteryzuje wybrane krajobrazy Polski: gór wysokich, wyżyny wapiennej, nizinny, pojezierny, nadmorski, wielkowiejski, przemysłowy, rolniczy oraz wskazuje je na mapie.

Skrót: W trakcie zajęć uczniowie dowiedzą się, jaką rolę pełni woda w przyrodzie, a także w życiu człowieka. Przypomną sobie, czym jest obieg wody w przyrodzie, a także zdobędą informacje o zasobach wodnych naszego kraju. Dowiedzą się również, że są one bardzo ograniczone.

Cele operacyjne:

Po zajęciach uczeń:

- wymienia funkcje wody w przyrodzie i życiu człowieka,
- omawia i rozumie obieg wody w przyrodzie,
- wymienia najważniejsze zasoby wodne Polski - rzeki, jeziora, bagna i lokalizuje je na mapie,
- rozumie, że Polska jest krajem ubogim w wodę i dlaczego.

Metody i techniki pracy:

- praca plastyczna,
- praca w grupach,
- inscenizacja,
- praca z mapą,
- burza mózgów.

Czas realizacji: 2 jednostki lekcyjne (2 x 45 minut)

Pomoce:

- małe karteczki z funkcjami wody - tyle ilu uczniów (Załącznik 1),
- duży brystol, kredki, flamastry,
- role do inscenizacji „Historia jednej kropli”(Załącznik 2),

- mapa Polski,
- krzyżówka „wodna” (Załącznik 3).

Przebieg zajęć:

1. Powitanie uczniów i przedstawienie im tematu zajęć
2. Wprowadzenie uczniów do **funkcji wody** - o tym że woda jest ważna wiemy od przedszkola. Na pewno nie uświadamiamy sobie wszystkich jej funkcji. W tym celu proponujemy uczniom **grę** - każdy uczeń dostaje karteczkę (Załącznik 1), na której napisana jest jedna z funkcji wody. Uczniowie ją czytają, ale nie mówią sobie nawzajem, co mają napisane. Wszyscy rysują na jednym dużym kartonie pod hasłem „Woda jest życiem!”. Po zakończeniu uczniowie zgadują nawzajem jaką funkcję mieli napisaną na karteczkach (mogą je ewentualnie potem podpisać). Grupujemy funkcję na przyrodnicze i społeczno-gospodarcze, np. za pomocą różnego koloru oznaczeń. Podsumowując pracę uczniów, podkreślamy, jak wiele funkcji pełni woda w wielu dziedzinach naszego życia.
3. Następnie mówimy uczniom, że ilość wody znajdującej się na kuli ziemskiej jest stała dzięki jej ciągłemu obiegowi. O **obiegu wody** w przyrodzie opowiemy sobie na przykładzie inscenizacji pt: „**Historia jednej kropli**”. Dzielimy klasę na 4 grupy + 1 narratora (po ok. 6 osób w grupie, w zależności od wielkości klasy) i rozdajemy im karteczki, na których jest opisana część obiegu wody w przyrodzie, którą dana grupa ma do odegrania (Załącznik 2). Jeden z uczniów wciela się w rolę narratora, a działania grup mają być wspólne, tak by stworzyć jedną inscenizację. Dajemy uczniom czas na przygotowanie się, a następnie prezentujemy sztukę. Po zakończeniu, dla utrwalenia wiedzy, rysujemy na tablicy schemat obiegu wody w przyrodzie.
4. Następnie opowiadamy uczniom, że większość (97%) wody zgromadzonej na kuli Ziemskiej znajduje się w morzach i oceanach. Wody na powierzchni lądów to jedynie 2,3% zapasów wodnych hydrosfery. Woda słodka, która nadaje się do użytku to jedynie 1% i znajduje się ona w jeziorach, stawach, rzekach i strumieniach oraz w wodach podziemnych. Żeby **zobrazować strukturę zasobów wodnych**, można uczniom pokazać na przykładzie - przygotowujemy **trzy szklanki i czystą wodę**. Pierwszą szklankę napelniamy wodą prawie do pełna (ok. 250 ml), mówimy uczniom, że jest to woda zgromadzona w morzach i oceanach. Do drugiej szklanki nalewamy bardzo mało (ok. 6 ml, 1-2 tyżeczki do herbaty) i mówimy że jest to dla porównania objętość jaką zajmuje woda na lądach. Do trzeciej szklanki wodę nalewamy tylko na dno (ok. 3 ml, pół tyżeczki od herbaty) i pokazujemy, że jest to woda, którą my możemy wykorzystać - wodę słodką.
Możemy też poprosić uczniów, aby sami przygotowali odpowiednie ilości wody w szklankach (na przykład w grupach), nie mówiąc im na początek, które z nich symbolizują poszczególne zasoby wody, tylko pytając ich najpierw, która szklanka ich zdaniem to wody mórz i oceanów, śródlądowe, słodkie itp. *Pamiętajcie, aby nie wylewać zużytej wody do zlewu! Można ją*

wykorzystać, na przykład do podlania kwiatków.

5. Naszą wypowiedź nawiązujemy do zasobów wodnych Polski. Prosimy uczniów do tablicy by kolejno poszukali **największych rzek** Polski takich jak Wisła, Odra, Pilica, Narew, Biebrza, Warta, Bug, Noteć, Wieprz, Dunajec. Kolejnym zadaniem dla uczniów jest odnalezienie zgrupowań **jezior** w Polsce - są to Pojezierze Mazurskie z jeziorami: Śniardwy, Mamry, Niegocin, Nidzkie, Roś oraz Tąty, a także Pojezierze Pomorskie z jeziorami: Drawskim, Raduńskim, Koronowskim i Charzykowskie. Mimo tak dużej ilości ekosystemów wodnych w dużej części Polski (38% powierzchni kraju) odczuwany jest **deficyt wody**. Spowodowane jest to budową hydrogeologiczną oraz warunkami klimatycznymi (przepuszczalne podłoże i przewaga parowania nad opadami).

6. W ramach podsumowania uczniowie rozwiązują **krzyżówkę** - Załącznik 3.

